

Форма проведення: тренінгове заняття.

Хід заняття.

I. Вступна частина.

1.Знайомство. *Слайд 1.* Діти, чи прийнято у ваших родинах спільно відзначати свята? Першим етапом нашої роботи буде знайомство, але оскільки ми давно знаємо один одного, ви не просто називаєте своє ім'я, а разом з ним називаєте традиційне свято вашої родини.

2. Прийняття правил роботи групи. *Слайд 2.*

А що нам необхідно для спільної плідної роботи? Це правила. Такі правила нами вже вироблені. Давайте же їх повторимо. Діти повторюють правила, записані на плакаті.

ПРАВИЛА:

- Цінувати час;
- Говорити від свого імені;
- Говорити коротко, по черзі;
- Бути позитивним, і активним;
- Піднімати руку;
- Бути доброзичливим;
- Бути толерантним;

3. Створення ситуації рефлексії.

Ви всі назвали улюблені свята вашої родини. Де ви збираєтесь в колі друзів, родичів, даруєте подарунки, готуєте смачні страви. Кожне

свято у нас з чимось асоціюється. Які асоціації викликає у вас свято.

Метод: «Асоціації». *Слайд 3.* Діти називають з чим у них асоціюється свято (мандарини, цукерки, напої, салати, салюти та ін.), а вчитель викладає на стіл обгортки від цукерок, шкірки від бананів та мандарин, баночки з-під горошку, кукурудзи, ананасів, пляшки з напоїв, лампочки від новорічних вогників. Це все, що залишається нам після свят.

Запитання. «Як ми це все назвемо?»

Відповідь. Відходи.

Тема нашого заняття «Відходи – небезпека для майбутнього»
Слайд 4.

4.Мої очікування від тренінгу. «Дерево очікувань». *Слайд 5.*

«Ви вже не раз чули про сміття, відходи. Що ви очікуєте дізнатися сьогодні на нашому занятті?». Діти пишуть на використаних листочках у вигляді листя дерева свої очікування. Приклеюють їх на дереві. «Від цієї зустрічі я очікую...»

Історія відходів. Показ відео про історію відходів. *Слайд 6.*

5.«Мозковий штурм». Відходи - це.... *Слайд 7.*

II. Основна частина. В центрі дошки вивішується напис «ВІДХОДИ».

Об'єднання в дві групи

Представники кожної групи обирають коробочку. В коробочках лежать різні види відходів. Діти повинні визначити до якого виду відходів належать предмети в коробочках. Чіпляють відповідні

назви відходів. Відходи розділяються на **промислові та побутові**. Промислових -80%, побутових -20% . *Слайд 7.*

До промислових відходів відносяться відходи сфер виробництва. Але усі вони, неправильно утилізовані, наносять непоправної шкоди навколишньому середовищу та здоров'ю живих організмів. Серед них найбільшу небезпеку для здоров'я і довкілля становлять не утилізовані токсичні промислові відходи. Проблеми накопичення та утилізації твердих побутових відходів виникають і потребують свого вирішення в кожній цивілізованій країні на протязі трьох останніх століть. Не є виключенням і Україна. На сьогоднішній день щорічний об'єм викидів твердих побутових відходів в Україні становить близько 50,5 млн. тонн, або 200 млн. м³ і мають тенденцію до зростання.

Побутові відходи – це все те, що викидається з житлових будинків і установ.

Аудит про кількість сміття за тиждень в родинях дітей. Діти в таблицях роблять записи. Результат записується в таблиці на дошці.

На слайді показати графік складу побутового сміття. *Слайд 8.*

Метод «Кластер».

Діти роблять повідомлення і презентації про побутові відходи. Розповідаючи про певний вид відходів, прикріплюють картки з тим видом відходів про який розповідали. Після розповіді про кожен вид відходів, діти на стікерах записують свої пропозиції щодо того, що потрібно робити, щоб зменшити певний вид сміття і прикріплюють їх до смужки з написом певного виду сміття.(Вчитель підносить ці смужки до дітей).

- Електронне сміття. *Слайд (9, 10, 11) - відео ,12*
- Пластик. *Слайд 13 – відео, 14*
- Папір. *Слайд 15, 16,(17 – відео).*
- Скло. *Слайд 18.*
- Батарейки. *Слайд 19.*
- Лампочки. *Слайд 20.*
- Металеві вироби(бляшанки). *Слайд 21.*
- Харчові відходи. *Слайд 22.*

Вчитель. Свято пройшло, а сміття залишилось. Як правило куди його викидають? В мішок для сміття, а потім на сміттєзвалище. Де воно лежить сотні тисяч років. *Слайд 23,24,25.*

Коли ми виносимо сміття, рідко замислюємось про те, куди воно дівається після того, як ми висипали його в зелений контейнер. Як правило, воно або складається на великих сміттєзвалищах, або спалюється на сміттєспалювальних заводах. Обидва варіанти зовсім неефективні і шкідливі. Деякі відходи, розкладаючись протягом тривалого періоду, отруюють довкілля ще понад 100 років. Враховуючи те, що сміття в Україні стає все більше, найкраще, що може зробити кожен, щоб допомогти довкіллю стати чистіше – не створювати зайвих відходів.

Слайд з показом графіка перегнивання різних видів сміття.
Слайд 26.

Змішане сміття можна або закопати або спалити. Комплексне управління відходами починається із змін поглядів на те, чим являються побутові відходи. Слайд 27.

Цей новий погляд ми бачимо в афористичному формулюванні Пола Коннета *"Сміття – це не речовина, а мистецтво змішувати разом корисні речі та предмети, визначаючи їм місце на сміттєзвалищі. Змішуючи корисні речі з непотребом, токсичні речовини з безпечними, горючі речовини та ті які не піддаються горінню, ми не повинні дивуватись, що одержана суміш безкорисна, токсична і погано горить. Ця суміш і буде називатись твердими побутовими відходами"*. І буде представляти собою небезпеку для людей і навколишнього середовища куди б не попала вона: на сміттєсховище, чи на сміттєпереробний завод.

Проблема сміття гостро постала перед людством. Що робити з сміттям? Вивезти. Закопати. Спалити. Переробити. Сортувати сміття. Що це дає?

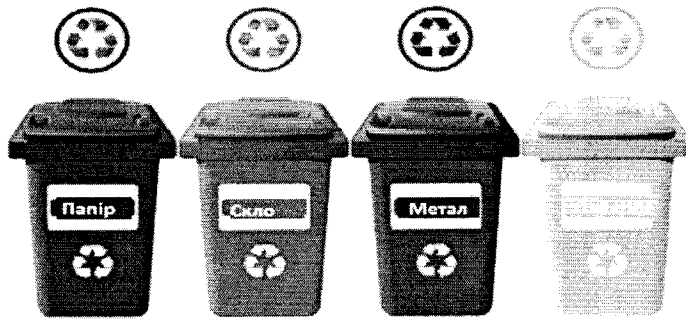
СОРТУВАННЯ. Для того щоб повторно використати сміття, його потрібно сортувати.

Сортування сміття передбачає наявність відповідних контейнерів для кожного виду сміття, на спеціально виділеному майданчику-стоянці і такий розподіл побутових відходів. Слайд 28. Сортиючи різні види побутових відходів, та здаючи їх у місця збору та утилізації, можна мати не тільки екологічну, а й економічну вигоду.

ГРА . Дітям даються на вибір шматочки розрізаного малюнка сміттевого бака. Вони повинні об'єднатися в групи за кольором бака. Потім кожна група бере ящик на столі з кольором їхньої команди і

сортує сміття на столі.

На столі залишаються харчові відходи їх потрібно буде кинути в ящик для харчових відходів.

Мультфільм про корову. Мультиплікатори показали в гумористичній формі, як можна було б переробляти сміття. *Слайд 29.*

ПЕРЕРОБКА *Слайд 30.* Однією з найбільш серйозних екологічних проблем України сьогодні можна назвати проблему утилізації і переробки різних видів відходів. В Україні діє близько 800 офіційних звалищ, загальна кількість сміття на яких перевищила 36 млрд. т. Щорічно ця цифра зростає ще на 700-800 тис. т. На 1 людину припадає 780 тон. З пластикових пляшок роблять стільці для стадіонів, відра, плівку для теплиць, навіть одяг, з 2 пластикових пляшок можна виготовити 1 бейсболку. З 670 алюмінієвих банок можна виготовити 1 велосипед. З 60 кг макулатури можна отримати 150 зошитів. З 1 тонни комп'ютерного лому можна отримати 480 кг чорних металів, 200 кг міді, 1 кг золота. Кожна тонна металу

виплавлена з лому, обходиться в 20 разів дешевше ніж з залізної руди. 95% покупок на протязі 6 місяців опиняється на звалищі. Японія переробляє 96% відходів, Германія 95% відходів, Польща 13%. В Україні немає жодного сучасного сміттєпереробного заводу переробляється 10% а 90% сміття викидається і накопичується. Швеція майже повністю переробляє сміття, вони закупляють сміття з Англії та Німеччини. 5 т. сміття = 2 т. вугілля = 1 т. рідкого палива. Прогресивніша Європа на захист навколишнього середовища стала десятиліттями раніше. Вирішення проблеми просте - навіщо викидати речі, які не розкладатимуться роками, коли їх можна використати вже сьогодні. На вулицях Женеви розставлені металеві контейнери для битих і нестандартних пляшок, причому скло сортується за кольором: біле, зелене, коричневе – на контейнерах є відповідні написи, окремо сортується побутовий алюміній: кришки від молочних пляшок, навіть обгорткову фольгу від шоколаду. У м. Модесто (США, шт. Каліфорнія) діє теплова електростанція, що працює на використаних автомобільних шинах, вона розташована на найбільшому в світі смітнику відпрацьованих шин. У Данії на переробному заводі із битого скла отримують будівельний матеріал для облицювання підлог і стін, який за виглядом нагадує мармур.

Також з отриманих скляних волокон скляних відходів на переробних заводах виготовляють папір, при цьому заощаджується деревина. У багатьох країнах макулатура є найважливішим джерелом для паперу в целюлозно-паперовій промисловості, гранульованого, брикетованого і порошкоподібного твердого палива, а також рідкого і газоподібного палива. Пакувальний папір, гігієнічні вироби з паперу, газети виробляються повністю з

макулатури і вторинної сировини, завдяки чому зберігають ліс, повністю переробляють паперові відходи. З використаної олії виробляють біопаливо для транспорту. Ще одним із напрямків використання твердих побутових відходів є застосування їх в будівництві доріг. Важливим моментом утилізації відходів є заміна натуральних продуктів зробленими з відходів, наприклад, з відходів одержують глинозем, соду і поташ. Ще можна приводити безліч прикладів, адже це тільки невелика частина того, як треба утилізувати сміття.

Гра. На партах лежать таблички з написами : **КОМПОСТУВАТИ, ПЕРЕРОБИТИ, УТИЛІЗУВАТИ**

Діти вибирають малюнки з предметами (овочі, папір, бутила, книги, пластмасова дитяча машинка, батарежка, лампочка, термометр, комп'ютер). Учні повинні приклеїти свій малюнок до певної таблички. Так вони об'єднуються в три групи.

Рациональне використання сміття. Друге життя старим речам.
Показ виставки і слайду про друге життя старих речей. Слайд 31.

Гра – рухавка « Склади слово».

Після того, як діти об'єдналися в групи, їм видаються написані на папері букви. На учасників команди одягаються букви і вони повинні скласти слова. Переможе та команда, яка складе найбільше слів.

В А І З

Р О А Д

1. Завжди улюблена і її розбивають.....(ваза)
2. Бувають на небі і в шоу-бізнесі.....(зорі)
3. З крану тече.....(вода)

4. Буває чорна, озонова і в держ бюджеті....(діра)
5. Жіноче ім'я, назва квітки з шипами...(роза)
- 6.Негативна риса, або недолік , вроджена....(вада)
7. За кордон оформляється(віза)

Після руханки діти сідають за столи. На столах стоять картки з назвами . На першому столі «учні», на другому « **родина**», на третьому «**сільська громада**».

Проблема сміття існує в школі, коли ми приходимо до дому вона нікуди не зникає, за межами кожної родини в селі також існують проблеми сміття.Учениця зачитує проблеми села Озадівки. Кожна група повинна написати вирішення проблеми сміття з погляду учнів, родини, сільської громади. Представник кожної групи зачитує пропозиції. Слайд 32,33.

Метод «Фішбоун». («Риб'яча кістка») Як відомо, будь-яка проблема починається з голови. Розміщуємо нашу проблему в голову риби. На нижніх (або лівих) «кісточках» записуються факти , а на верхніх (або правих) « кісточках» вирішення проблеми. На хвості записується висновок. Головне при вирішенні проблеми знайти причинно - наслідкові зв'язки. В голові діти записують проблему « Велика кількість сміття» . На « кісточках» зліва прикріплюється вирішення проблеми , а навпроти - до чого приведуть дані дії. На хвості записують результат « Зменшення забруднення оточуючого середовища.»

Показ слайду про наслідки переробки сміття. Слайд 34.

«Чисто не там де прибирають, а там де не сміять.»

Аудит . Порівнюються данні

Хтось готовий робити ці дії , а хтось не готовий. Від наших дій залежить життя тваринного і рослинного світу. І навіть представники тваринного світу готові показати приклад. Слайд 35. Показ відео про ворону, яка збирає і кидає сміття в бак для сміття.

III. Завершальна частина.

Дерево очікувань В кінці тренінгу діти на квіточках записують, чи справдились їхні очікування і прикріплюють їх на дерево очікувань. Вчитель пояснює і записує на корінні «Знання», на стовбурі «Усвідомлення», на кроні «Дії». Прийшовши на тренінг діти мали певні знання про сміття, на занятті вони усвідомили його небезпеку і коли вони будуть діяти правильно, наша планета зацвіте, як дерево очікувань .Для того щоб зменшити кількість сміття нам необхідно зробити три кроки: СОРТУВАННЯ, ПЕРЕОБКА, ДРУГЕ ЖИТЯ СТАРИМ РЕЧАМ. Давайте зробимо ці три кроки.

Руханка «Три кроки» Учні стають в один ряд плече до плеча нога до ноги. Вони повинні зробити разом три кроки не відриваючись один від одного.

Тренінг завершується ритуалом прощання. Учасники стають у коло, передають один одному квітку і висловлюють добрі побажання або слова подяки.